Architektúra 08 - Ranokresťanská architektúra po Milánskom edikte :)

Typické znaky

Začalo sa s výstavbou bazilík, ktoré plnili funkciu svätostánkov.

Bazilika je architektonický typ s jednou hlavnou loďou, ktorá je v porovnaní s ostatnými, bočnými loďami, širšia a vyššia.

V prevýšení hlavnej lode sa nachádzajú tzv. bazilikálne okná, ktoré sú hlavným zdrojom osvetlenia interiéru.

V interiéroch chrámov sa často nachádzali mozaiky zobrazujúce výjavy zo života svätcov a biblické príbehy, predstavovali Bibliu pre chudobných (Biblia pauperum), ktorý nevedeli čítať.

Mnoho významných bazilík stojí v Ríme (napríklad Bazilika sv. Petra, Santa Maria Maggiore, San Giovanni in Laterano...).

Špecifický architektonický typ s centrálnym pôdorysom predstavovali tzv. mauzoléa, ktoré slúžili na pochovávanie a tzv. baptistériá, ktoré slúžili ako krstiteľnice.

Stavby sa vyznačovali jednoduchým vonkajším vzhľadom, zatiaľ čo ich interiéry boli bohato zdobené mozaikami, freskami a mramorovými obkladmi.

Používali sa najmä kamenné a tehlové konštrukcie prevzaté z rímskej architektúry.

V chrámoch sa nachádzala apsida, v ktorej bol umiestnený oltár.

Architektúra kládla dôraz na symboliku, duchovný význam a vytváranie priestoru určeného pre spoločné bohoslužby.

Najvýznamnejšie stavby

Bazilika sv. Petra (Rím):

- jedna z najvýznamnejších kresťanských stavieb,
- bola postavená nad hrobom apoštola Petra,
- stala sa významným pútnickým miestom.

Bazilika Santa Maria Maggiore (Rím):

- patrí medzi najstaršie mariánske kostoly,
- zachovala si cennú mozaikovú výzdobu.

Mauzóleum Gally Placidie (Ravenna):

- centrálna stavba s bohatou mozaikovou výzdobou,
- považuje sa za jednu z najkrajších pamiatok ranokresťanského umenia.

Baptisterium (Ravenna):

- významná krstiteľnica s kupolou zdobenou mozaikami,
- slúžila na udeľovanie sviatosti krstu.

Copyright © 2013 - 2026 Encyklopédia poznania

Bazilika sv. Petra

Santa Maria Maggiore

Obdobie a vznik

- 4 až 6. storočie n.l.,
- rozvíjala sa po Milánskom edikte (313 n.l.), ktorým cisár Konštantín povolil slobodné vyznávanie kresťanstva.

Charakteristika

- Vznikla na základoch antickej rímskej architektúry:
- hlavným účelom stavieb bolo vytvoriť priestor pre kresťanské bohoslužby,
- dôležitá bola symbolika a duchovný obsah stavieb.

Typické stavby

- baziliky,
- baptistériá,
- mauzoleá,
- katakomby.

Typické znaky

- hlavná a bočné lode,
- apsida s oltárom,
- bazilikálne okná,
- bohaté mozaiky a fresky,
- jednoduchý exteriér,
- bohatý interiér.

Stavebné materiály

- Na stavbu sa používali najmä tehly, kameň a rímsky betón. Interiéry boli zdobené mramorom, mozaikami zo skla a farebných kameňov, pričom stropy boli zväčša drevené a významnejšie stavby bývali zaklenuté kupolou.

  Uvedené podrobne:

- pri stavbe chrámov sa používali najmä **tehly, kameň a rímsky betón** (opus caementicium), teda materiály

prevzaté z antickej rímskej stavebnej tradície,
- vonkajšie steny bývali spravidla jednoduché, často z neomietnutého alebo omietnutého muriva,
- na výzdobu interiérov sa používal **mramor**, farebné kamenné obklady a **sklenené mozaiky** so zlatým pozadím,
- stropy bývali drevené, pričom významné centrálne stavby boli často prekryté **kupolou,**
- stĺpy v bazilikách boli často prevzaté zo starších rímskych stavieb (spólie), čo bolo praktické a zároveň nadväzovalo na antickú tradíciu,
- podlahy sa zdobili mozaikami z drobných kamenných alebo sklenených kociek (tesserae).

Významní predstavitelia a pamiatky

- Bazilika sv. Petra v Ríme,
- Santa Maria Maggiore,
- San Giovanni in Laterano,
- Mauzóleum Gally Placidie v Ravenne,
- Baptisterium v Ravenne.

Význam

Ranokresťanská architektúra položila základy stredovekej sakrálnej architektúry. Jej dispozičné riešenia a výzdobné princípy sa stali vzorom pre románsku, byzantskú a neskôr aj gotickú architektúru.

Copyright © 2013 - 2026 Encyklopédia poznania